

ПРИЧИНИ ВТРАТ ПРОДОВОЛЬСТВА І ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ ТА ЗАХОДИ ПО ЇХ ЗАПОБІГАННЮ

Бабич М.М., к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Продовольство втрачається на усіх етапах споживчого ланцюгу продовольства: від виробництва сільськогосподарської продукції до кінцевого споживання домогосподарствами. У економічно розвинених регіонах (з середніми та високими доходами населення) більша частина продовольства втрачається на етапі споживання, тобто їжа викидається, навіть якщо вона все ще придатна для споживання. У депресивних регіонах (з низьким рівнем доходу населення) більша частина продовольства втрачається на етапах виробництва, зберігання та переробки, переважно з двох причин: гірші технології виробництва та більш заощадливе ставлення споживачів до продуктів в цілях економії. Зважаючи на той факт, що більшу частину сільськогосподарської продукції в Україні виробляють малі та середні господарства, тобто господарства населення та дрібні фермери, запропоновані нами заходи по запобіганню втрат продовольства та харчових відходів зосереджено для вирішення проблем саме вказаними категоріями товаровиробників.

Узагальнено причини втрат продовольства та харчових відходів та заходи по їх запобіганню представлено на рисунку 1.

У економічно розвинених регіонах продовольство втрачається, коли виробництво перевищує попит. Для того, щоб забезпечити виконання угод за

обсягами поставок продукції, передбачаючи ризики втрати врожаю через погані погодні умови, шкідників або хвороби, бажаючи отримати надприбутки, орієнтуючись на високі ціни попереднього року, фермери виробляють більшу кількість продукції, ніж потрібно. Надлишки продаються переробникам як корм для тварин, але вже за нижчими цінами. Вирішити дану проблему можна через співпрацю фермерів, у тому числі: через виробничі кооперативи, дозволяючи через надлишок виробництва сільгоспкультур на одній фермі покривати її дефіцит на іншій; через формування на місцевому рівні коротких ланцюгів постачання.

В Україні, на відміну від країн ЄС, до високих втрат продовольства призводить також недостатня розвиненість переробних потужностей. Вітчизняна харчова промисловість не здатна обробляти та зберігати свіжою сільськогосподарську продукцію, яка б могла задовольнити існуючий попит. Частково ця проблема обумовлена сезонністю виробництва сільськогосподарської продукції та необхідністю значних інвестицій в споруди, які не будуть використовуватися впродовж усього року. Одним із напрямів вирішення даної проблеми є договірний господарський зв'язок між переробниками та товаровиробниками. Уряду потрібно забезпечити сприятливе конкурентне середовище та інвестиційний клімат, які стимулюватимуть приватний сектор інвестувати в харчову промисловість та працювати більш тісно з товаровиробниками для вирішення проблем постачання.

Відсутність необхідної кількості технологічно оснащених сховищ та нерозвинена інфраструктура зумовлюють значні втрати харчових продуктів в Україні.

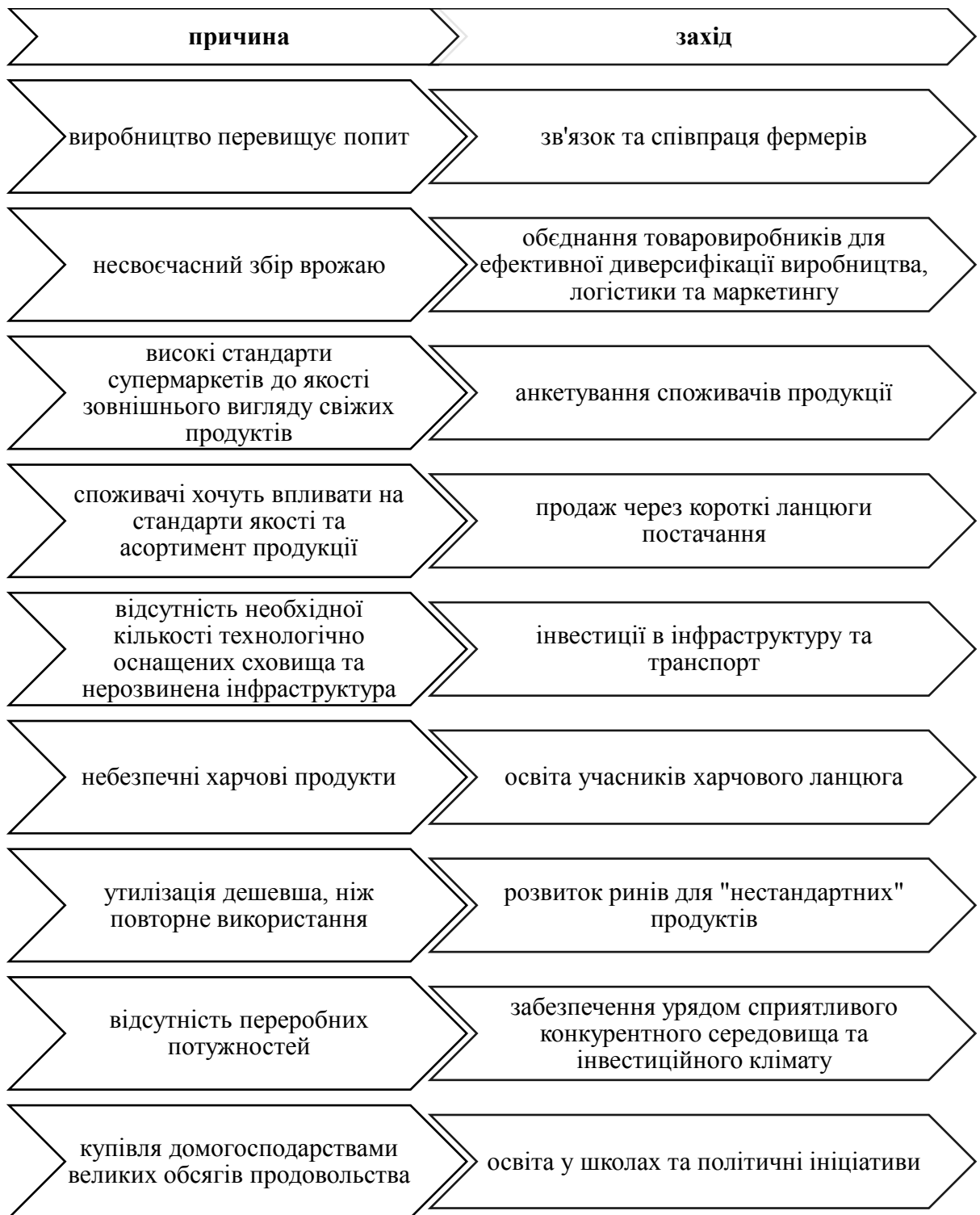

Рисунок 1 – Причини втрат продовольства і харчових відходів та заходи по їх запобіганню

Зважаючи на масштаби втрат продовольства та харчових відходів, очевидною є необхідність розробки та реалізації конкретних заходів по скороченню втрат продовольства в усіх регіонах України.